

Nr 566.

Av herr **Johanson** i Huskvarna, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 181, med förslag till vapenkungörelse.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 181 med förslag till vapenkungörelse må tillstånd att innehava skjutvapen meddelas allenast enskild person, som för visst ändamål finnes vara i behov av vapnet och som skäligen kan antagas ej komma att missbruka detsamma. Dylikt tillstånd skall i enlighet med förslaget 1 § fordras även vid förvärv av slätborrade jaktgevär, vilka varit undantagna från hittills gällande vapenkungörelsers föreskrifter.

I den skrivelse, som den 12 januari 1934 avläts till statsrådet och chefen för socialdepartementet av 1933 års sakkunniga för utredning rörande åtgärder till förebyggande av tillkomsten och fortvaron av beväpnade enskilda sammanslutningar, hava icke några nya motiv anförts till stöd för behovet av att författningen utsträckts till att omfatta slätborrade jaktgevär, utan de sakkunniga hava nöjt sig med ett allmänt uttalande genom vilket de »ytterligare understryka nödvändigheten» av gällande författnings ändring samt vidhålla sitt förslag av 9 maj 1933 i denna del. Icke heller departementschefen har kunnat anföra något nytt skäl utan vidhåller endast sin genom fjolårets proposition i ämnet och vid debatten i kamrarna deklarerade ståndpunkt.

Någon remiss till vederbörande myndigheter av de sakkunnigas senaste förslag till vapenkungörelse, vilket ligger till grund för årets proposition, lär icke hava ägt rum, och i propositionen återopas också allenast de yttranden, som i fjol under exceptionellt korta remisstider och alltså i största hast hunno avgivas av myndigheterna samt några enskilda föreningar och institutioner. Det synes emellertid som om ärendets stora omfattning och betydelse borde hava föranlett Kungl. Maj:t att i vederbörlig ordning underkasta det nu föreliggande författningsförslaget en *noggrann* granskning från olika ifrågakommande myndigheter och enskilda korporationer. Rimligt hänsynstagande såväl till de hundratusentals lojala medborgare, vilka komma att beröras av författningen, som till de för författningens tillämpning närmast ansvariga myndigheterna, länsstyrelserna, borde hava krävt mera omsorgsfulla förberedelser för propositionens utarbetande än departementschefen ansett erforderligt. Även årets förslag till vapenkungörelse måste sålunda betraktas såsom tillkommet i all hast.

Enligt ett yttrande av departementschefen i fjolårets riksdagsdebatt rörande det då framlagda förslaget till vapenkungörelse skulle det argument, som kommit hans betänkligheter gentemot indragandet av jaktgevären under författningen att falla, varit en uppgift »från dem som ha den största sakkunskapen på detta område», att jaktgevären äro lika farliga vapen i gatustrider som andra gevär. Häremot må till en början göras den erinringen,

att de sålunda åberopade sakkunniga betydligt överdrivit, om de lämnat dylika uppgifter. Visserligen är det uppenbart, att en med jaktgevär utrustad kår utgör en fara för den allmänna och enskilda säkerheten. Men det är lika uppenbart, att ett förbud mot jaktgevärens fria användande icke skulle i någon nämnvärd grad förhindra tillskapandet av enskilda kårer, beväpnade med dylika vapen.

Ett licenstvång å förvärv av slätborrade jaktgevär synes ur ordningssynpunkt skäligen betydelselöst, då varje lojal medborgare bör kunna göra anspråk på att, om han så önskar, få förvärva dylikt vapen, alldeles oberoende av om han innehar jakträtt eller ej eller genom ådagalagd skjutskicklighet kan anses kapabel såsom jägare. Genom anhöriga eller vänner, som innehava jakträtt, kan ju en var beredas tillfälle att deltaga i jakt, varför länsstyrelserna svårligen skola kunna tillämpa någon objektiv kvalifikationsgrund för utfärdandet av tillståndsbevis till förvärv av dylika gevär. Helt annorlunda ställer det sig med andra vapen, vilka huvudsakligen användas till försvar eller i och för förvärvande av skjutskicklighet. Det torde åtminstone i regel icke kunna misstänkas att en person, som för uppgivet syfte att idka jakt ansöker om tillstånd att förvärva jaktgevär, skall missbruka vapnet i ordningsstörande syfte eller såsom deltagare i en väpnad kår. Först när en dylik kår blivit organiserad och upptäckt, eventuellt framträtt och stört ordningen, lära bevis för det illojala eller olagliga syftet med vapenförvärvet kunna presteras. Och då är ju lagbestämmelsens förebyggande verkan förfelad. För att åter kunna framtagna deltagare i upptäckta väpnade kårer deras vapen, lärer i varje fall icke licenstvång för förvärv av slätborrade jaktgevär vara erforderligt.

Den föreslagna utvidgningen av gällande vapenkungörelse till att omfatta även vapen avsedda för jakt torde sålunda å ena sidan icke kunna få därmed ur ordningssynpunkt avsedd verkan medan den å andra sidan måste komma att verka hämmande och besvärande på lojala medborgares önskan att förvärva jaktvapen. Samtidigt måste länsstyrelsernas arbetskrafter komma att bli i hög grad betungade såväl med deklARATIONER av nuvarande innehav av jaktgevär och med utfärdandet av tillståndsbevis för dylika gevär som med uppsikten överhuvud taget över författningens efterlevnad.

Genom att ur vapenkungörelsen utesluta licenstvånget för förvärv av slätborrade jaktgevär och i stället införa skyldighet för vapenhandlare och andra, som sälja eller på annat sätt överlåta dylika gevär, att månatligen till vederbörande länsstyrelse rapportera namn och adress å de personer, till vilka vapen övergått, skulle, synes det mig, en betydande förenkling av arbetet med vapenuppsikten i riket ernås. Med den i författningsförslaget föreskrivna deklARATIONSPLIKTEN för innehavare av jaktgevär och den av mig nu föreslagna förlöpande rapporteringsplikten för vapenhandlare och andra vapenöverlåtare, torde tillräcklig garanti hava skapats för att myndigheterna skola erhålla erforderlig kännedom om enskildas innehav av jaktgevär, medan samtidigt allmänheten och länsstyrelserna besparas allt det arbete och besvär, som ett licenstvång för nyförvärv av dylika vapen obestriddligen skulle medföra,

Om tillstånd till förvärv av slätborrade jaktgevär icke behöver sökas, skulle också den fördelen vinnas, att landets vapentillverkning undginge att drabbas av den allvarliga tillbakagång, som det föreliggande förslaget måste komma att medföra. Erfarenheten har nämligen lärt, att licenstvång medför en avsevärd minskning i avsättningen för de fullt legitima behoven. Allmänheten skulle finna det förenat med så stort besvär och obehag att anskaffa jaktvapen, att den därför skulle i hög grad begränsa sina inköp. Enligt uppgift i Sveriges Industriförbunds yttrande till kungl. kommerskollegium över fjolårets förslag till vapenkungörelse medförde sålunda det på sin tid införda licenstvånget för salongsgevär en stark tillbakagång i försäljningen av dylika gevär. År 1926 utgjorde försäljningen 2,834 st. År 1927, då nya bestämmelser utfärdades om skjutvapen och ammunition, varigenom även innehavet av salongsgevär blev föremål för laglig reglering, sjönk försäljningen till 1,808 st. År 1928 var den nere i 831 st., kring vilket antal omsättningen sedermera ungefärligen hållit sig. Skulle genom de i propositionen föreslagna bestämmelserna försäljningen av jaktvapen minskas i samma proportion, torde det allvarligt kunna ifrågasättas, om icke tillverkningen inom landet av ifrågavarande vapen bleve så litet ekonomiskt lönande, att den måste helt och hållet nedläggas. Den minskning av antalet arbetstillfällen, som genom propositionens antagande i oförändrat skick bleve en oundviklig följd, synes mig både onödig och, särskilt under nu rådande stora arbetslöshet, betänklig.

Huvudmotivet för den tillstyrkan av de slätborrade jaktgevärens inryckande under författningen, som givits av vissa myndigheter och institutioner, har otvivelaktigt varit en önskan att tillgodose jaktvården. Det synes mig emellertid vara mycket tvivelaktigt, om länsstyrelserna i den ordning, som här avses, skola kunna utöva någon jaktvårdande verksamhet. Jaktvårdens intressen torde i varje fall böra tillmötesgå på betydligt enklare och för den vapentillverkande industrien likaväl som för det lojala jaktintresset mindre besvärande sätt, exempelvis genom föreskrifter om utfärdandet av särskilda jaktkort för rätten att idka jakt eller liknande. Något oeftergivligt villkor för jaktlagarnas efterlevnad eller till förhindrande av olycka vid jakt lär i varje fall vapenkontrollens utsträckande till de slätborrade jaktgevären icke utgöra.

Med stöd av vad här ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i sitt yttrande över det föreliggande förslaget till ny vapenkungörelse föreslå den ändring, att särskilt tillstånd icke må erfordras för förvärv av slätborrade jaktgevär.

Stockholm den 12 mars 1934.

C. O. Johanson,
Huskvarna.